

Postbus 74555
1070 DC Amsterdam

Burg. Rijnderslaan 10-20
1185 MC Amstelveen
Telefoon (020) 656 7051
Fax (020) 656 7147

Monitoring Commissie Corporate Governance
T.a.v. Mr. W.B. Kuijpers
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Onze ref Commentaar Rapport over de
evaluatie en actualisering van de
Nederlandse Corporate Governance
Code

Amstelveen, 11 september 2008

Geachte heer Kuijpers,

Hierbij ontvangt u ons commentaar op het Rapport over de evaluatie en actualisering van de Nederlandse Corporate Governance Code (verder het Rapport) zoals gepubliceerd op 4 juni 2008. Wij maken onderstaand een onderscheid tussen algemene opmerkingen en enkele opmerkingen ten aanzien van de voorgestelde aanpassingen van de code.

Algemeen

Toelichting op afwijkingen

In de samenvatting van het Rapport op pagina 9, punt 16, wordt melding gemaakt van de toegenomen standaardisering van de uitleg van de Code in geval een bepaling niet wordt toegepast. In het geval de vennootschap daarbij als argument hanteert dat een eigen regeling wordt toegepast, zonder nadere toelichting, acht de Commissie dat een onvoldoende uitleg. Wij zijn dit met de Commissie eens.

Om de gewenste kwaliteit van uitleg concreter onder de aandacht van vennootschappen te brengen, adviseren wij hier nader op te monitoren en "bad practices" in anonieme vorm in een afzonderlijk monitoring rapport aan de orde te stellen.

Integriteit en corporate governance

Wij zijn verheugd over de relatief grote mate van naleving van de code over de boekjaren 2004-2006. Wij hechten er aan te wijzen op het feit dat de meeste onderzoeken die tot op heden hebben plaatsgevonden slechts de formele naleving van de code hebben getoetst. Uit de debacles die het afgelopen decennium hebben plaatsgevonden zou men kunnen afleiden dat de formele naleving niet per definitie betekent dat de principes ook in materiële zin zijn nageleefd.

De materiële naleving is onder meer afhankelijk van gedragsbeïnvloedende zaken als ondernemingscultuur en ethiek. In het rapport Corporate Governance in Nederland van de Commissie Peters (1997) is reeds aangegeven dat integriteit en transparantie twee pijlers van goede corporate governance zijn. Wij constateren dat in de huidige code veel aandacht aan

transparantie en verantwoording wordt besteed, maar weinig aan de inspanningen van ondernemingen om integer handelen te stimuleren.

Wij geven daarom in overweging expliciet aandacht te schenken aan integriteit door in de code nadere bepalingen op te nemen om de inspanningen op het gebied van het bevorderen en handhaven van integriteit te concretiseren. Te denken valt aan een streefbepaling waarin wordt gevraagd de nodige aandacht te besteden aan opleiding en training in ethisch handelen op alle hiërarchische niveaus. In het kader van transparantie zouden ondernemingen jaarlijks over de aard, omvang en de resultaten van dergelijke opleidingen respectievelijk trainingen kunnen rapporteren.

Voorgestelde aanpassingen in de code

Code bepaling II.1.4

Wij constateren dat de aangepaste codebepalingen die betrekking hebben op risicobeheersings- en controlesystemen verder gaan dan in de (ons omringende) Europese landen. Een voorbeeld hiervan is bepaling II.1.4c dat vraagt om te verklaren dat er geen indicaties zijn dat deze systemen in het lopende jaar niet naar behoren te zullen werken (forward looking statement). Een ander voorbeeld is het vereiste dat het bestuur een verklaring aflegt ten aanzien van de beheersing van financiële verslaggevingsrisico's (II.1.4a) in plaats van te volstaan met een vereiste deze risico's te "beschrijven". Tenslotte wijzen wij in dit verband op best practice bepaling II.1.4 'nieuw', waarin een beschrijving wordt gevraagd omtrent de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, terwijl bepaling II.1.4 'oud' dat met betrekking tot de overige (anders dan financiële verslaggevings-) risico's niet vereiste.

Naar onze mening is er geen reden om verdergaande eisen te stellen dan verwoord in de vigerende Europese richtlijnen ("gold plating"). In ieder geval ontbreekt in de voorgestelde aanpassingen een motivering hiervoor.

Wij zijn met de Monitoring Commissie van mening dat de kwaliteit van de risicoparagraaf voor verbetering vatbaar is (derde Nalevingsrapport Monitoring Commissie). De beschrijvingen van het risicoprofiel en het interne risicobeoordelings- en controlesysteem dienen meer aan te sluiten bij het belang dat aan strategische, operationele en financiële risico's alsmede aan wet- en regelgevingrisico's wordt toegekend. Wij adviseren u de nadere aanbevelingen van de Monitoring Commissie die zijn opgenomen in het Nalevingsrapport 2007 in de voorgestelde wijziging van de best practice bepaling II.1.4 in de code te verwerken. Naar onze mening zullen de gevraagde beschrijving van het risicoprofiel en de beschrijving van het interne risicobeheersings- en controlesysteem tegemoet komen aan het belang dat gebruikers van het jaarverslag daaraan toekennen.

Code bepaling II.1.4a

In het geval de Monitoring Commissie besluit de voorgestelde aanpassingen te handhaven, merken wij ten aanzien van II.1.4a en b ('nieuw') het volgende op. Krachtens paragraaf a) wordt vereist dat verklaard wordt dat "interne risicobeheersings- en controlesystemen adequaat en effectief zijn" terwijl in paragraaf b) wordt vereist dat verklaard wordt "dat de risicobeheersings- en controlesystemen in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt". Het moeten verklaren dat iets "adequaat en effectief" is en dat het tevens "naar behoren heeft gewerkt" zal waarschijnlijk in de praktijk tot onduidelijkheid leiden.

Wij adviseren u om paragraaf II.1.4a letter a en b als volgt te herredigeren en letter c te doen vervallen:

"II.1.4 Verklaring omtrent financiële verslaggevingsrisico's

Ten aanzien van financiële verslaggevingsrisico's verklaart het bestuur in het jaarverslag dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen zodanig zijn opgezet en hebben gewerkt dat een redelijke mate van zekerheid bestaat dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Het bestuur beschrijft op welke wijze en na uitvoering van welke activiteiten zij de bestuursverklaring over risicobeheersings- en interne controlesystemen heeft opgesteld."

Code bepaling II.2.8b.

De Monitoring Commissie is van mening dat variabele beloning die is toegekend op basis van onjuiste gegevens teruggevorderd moet kunnen worden. Wij zijn het met dit uitgangspunt eens. Echter, de uitwerking hiervan in de voorgestelde bepaling II.2.8b op pagina 52 beperkt deze mogelijkheid tot het moment waarop de bezoldiging wordt verkregen. Naar onze mening zou in een dergelijk geval in principe tot terugvordering moeten kunnen worden overgegaan dus ook nadat de bezoldiging is verkregen door de desbetreffende bestuurder. Wij wijzen er hierbij op dat de doorlopende tekst van deze bepaling op pagina 109 de beperking in mogelijkheid tot terugvordering niet kent.

Code bepaling II.2.10

Met betrekking tot de inhoud van het remuneratierapport wordt onder d op pagina 63 een tabel gevraagd waarin, per jaargang waarin aandelen of opties zijn toegekend en waarover de bestuurder aan het begin van het boekjaar nog niet volledig vrij de beschikking had, de nodige informatie wordt opgenomen. Naar onze mening wordt deze tabel relatief complex en bestaat het risico van onjuiste interpretatie. Ten onrechte kan worden verondersteld dat bestuurders op twee momenten aandelen krijgen, namelijk als deze onvoorwaardelijk worden toegekend en wanneer de lock-up periode afloopt. Wij geven daarom in overweging om aantallen/waarde van de aandelen/opties bij het beëindigen van de lock-up periode niet op te nemen in de tabel.

Amstelveen, 11 september 2008

Codebepaling III.5.12c

Deze bepaling stelt dat de beloningsadviseur van de Raad van Commissarissen (RvC) geen advies mag geven aan een bestuurder van de vennootschap. Het kantoor waartoe de adviseur behoort mag volgens de code wel andere opdrachten verrichten voor de vennootschap. Om de nodige openheid in de relatie tussen kantoor van de adviseur en de vennootschap te betrachten, geven wij in overweging om te bepalen dat de omvang van de beloning voor de andere opdrachten bekend wordt gemaakt door het kantoor van de desbetreffende beloningsadviseur aan de RvC. De RvC kan zodoende oordelen over mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid van de adviseur in kwestie.

Principe V.2

Met betrekking tot principe V.2 Rol, benoeming, beloning en beoordeling van het functioneren van de externe accountant merken wij ten slotte het volgende op. Dit principe vereist onder andere goedkeuring van de bezoldiging en opdrachtverlening tot het uitvoeren van niet-controlewerkzaamheden door de RvC. Wij kunnen ons om praktische redenen goed voorstellen dat bezoldiging en opdrachtverlening van deze diensten binnen redelijke grenzen wordt overgelaten (gedelegeerd) aan de Raad van Bestuur.

Een Engelse vertaling van dit schrijven doen wij u separaat toekomen.

Wij zijn tot nadere toelichting gaarne bereid en wensen u succes met het aanpassen van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Met vriendelijke groet,

KPMG Accountants NV

Prof drs Egbert Eeftink RA
Department of Professional Practice

Prof dr Philip Wallage RA
Department of Professional Practice